

Position Paper December 2012

Svenska ITS Rådets position om Tillgängliggörande av transportrelaterad data oberoende av trafikslag

1. Varför Tillgängliggörande av transportrelaterad data oberoende av trafikslag?

Data och information är förutsättning för att kunna skapa tjänster inom ITS som kan komma såväl resenärer som näringslivet till godo. Samverkan mellan myndigheter är här absolut nödvändig. Offentliga aktörer inom de olika trafikslagen uppmanas också i flera olika direktiv¹ att göra sin information mer tillgänglig. Även på nationell nivå finns ett antal initiativ för att tillgängliggöra offentliga data, exempelvis genom den portal för öppen data som VINNOVA givits i uppdrag att ta fram. På detta sätt skapas stora samhällsvinster, dels genom en ekonomisk potential för marknadens olika aktörer att utveckla nya attraktiva tjänster och dels genom att resenären kan erbjudas mer skräddarsydda tjänster. Det finns dock viss problematik med tillgängliggörandet – vilken data avses och på vilket sätt skall den tillgängliggöras? Här är det viktigt att hitta ett arbetssätt med balans mellan offentliga aktörers utbud av öppen data och allmänhetens efterfrågan. Med data och information avses sådan för alla trafikslag och så nära ursprungskällan som möjligt och med avseende på återanvändning.

Uppdraget

ITS-rådet har fått ett direktiv² av regeringen att verka för ett ökat svenskt agerande i EU inom området. Bakgrunden är att regeringen ser möjligheten att såväl påskynda som påverka införandet av olika ITS-tjänster och också samordna tjänsterna på EU nivå. Detta kommer i förlängningen att komma det svenska näringslivet till nytta, inte minst våra exporterande företag.

Positionspapperna beskriver på en övergripande nivå de svenska ståndpunkterna inom ITS, hur vi från svenskt håll agerar i olika EU-sammanhang när det gäller ITS-frågor. Dokumentet ska kunna användas av såväl representanter från näringslivet, offentliga organisationer, akademien och dess forskare som av olika branschorganisationer. Varje positionspapper omfattar det trafikslagsövergripande perspektivet.

¹ PSI-direktivet, Public Sector Information och Inspire

² Regeringens direktiv: http://www.sou.gov.se/kommittedirektiv/2010/dir2010_67.pdf

Position Paper

December 2012

Följande prioriterade områden behandlades i den trafikslagsövergripande ITS-strategin och handlingsplanen³ som Vägverket på uppdrag av regeringen tog fram 2010:

Statiska data. Tillgängliggör kvalitetssäkrade trafikslagsövergripande statiska, temporära och planbaserade data om transportnät inklusive gång och cykelnät, bytespunkter/terminaler m.m. Trafikregler och trafikföreskrifter skall även göras tillgängliga utan kostnad för brukarna.

Realtidsdata och störningsinformation. Tillgängliggör kvalitetssäkrad, trafikslagsövergripande trafikinformation i realtid.

Marknadsplats för data och information till ITS-tjänster. Ta fram förutsättningar och genomför ett pilotprojekt för att etablera en marknadsplats för data och information för att utveckla och införa nya ITS – tjänster.

Pågående arbete

Ett antal projekt som syftar till att nå målen i den trafikslagsövergripande ITS-strategin och handlingsplanen har initierats:

- Ett Myndighetsforum⁴ har etablerats som bas för bland annat en ökad öppenhet och samverkan kring data som skapas av myndigheter och andra organisationer. Myndighetsforum leder arbetet med att etablera en gemensam syn på vad trafikslagsövergripande data är, hur dessa ska kunna tillgängliggöras mellan såväl offentliga som privata aktörer och hur gränssnitten skall definieras, samt utifrån detta medverka till och påverka pågående arbeten inom kommissionen.
- En förstudie om hur data och information kan göras tillgänglig har genomförts på uppdrag av ITS-rådet⁵. Bland annat har förstudien behandlat konsekvenserna av vad den nya kollektivtrafiklagen innebär för tillgängliggörandet av trafikinformation.
- Flera mäklarinitiativ där bland annat trafikrelaterad data och information som skapas av offentlig sektor och näringslivet har etablerats.
- Flera organisationer arbetar med öppen data på ett föredömligt sätt. Stockholm har öppnat upp sina data publikt via open.stockholm.se. Västtrafik är ett annat exempel där man erbjuder företag, myndigheter, skolor, sjukhus etc. öppen realtidsdata så att de på egen hand kan designa sina realtidsskyltar.
- Inom kollektivtrafiken har Branschorganisationerna uppmärksammat behovet av gemensam geografidatabas för att knyta ihop kollektivtrafik och anropsstyrd trafik. Avsaknad av geografiska data hämmar utvecklingen av nya trafiklösningar.

³ ITS-strategi och handlingsplan: <http://www.sou.gov.se/its/handlingsplan.htm>

⁴ Trafikverket, Transportstyrelsen, Sjöfartsverket, Swedavia, Post- och telestyrelsen, MSB, Lantmäteriet, SMHI, SOS Alarm, Stockholms stad.

⁵ ITS Ökad tillgänglighet till data och information

<http://www.sou.gov.se/its/pdf/ITS%20möten/24%20maj%2012/Rapport%20Tillgänglig%20data%202012-05-07%20rev%2006-05.pdf>

Position Paper

December 2012

- Regeringen har initierat opendata.se för alla samhällssektorer – en nationell portal. ITS-rådet vill stödja initiativet och bidra till etablering av den transportrelaterade delen.

2. Prioriteringar för framtiden

Inom positionen Tillgängliggörande av transportrelaterad data oberoende av trafikslag har Sverige valt att lägga fokus på ett antal utvalda områden som skall snabba på utvecklingen inom området:

- Kontakter bör tas med relevanta aktörer i Europa, exempelvis UITP⁶ och aktörer inom väg-, järnvägs-, sjöfarts- och flygområdena som arbetar med data och information. Syftet är att få med de svenska synpunkterna och kunna påverka vid samverkan på KOM-nivå.
- Definiering av trafiksäkerhetsrelaterad data genom medverkan i Europeiska initiativ, exempelvis TISA⁷ och Easyway⁸.
- I arbetet ligger också att genomföra ett pilotprojekt för att etablera en plattform för distribution av data och information. Säkerställa att satsningen sker i linje med regeringens initiativ "Digital agenda för Sverige"⁹ och "öppnadata.se"¹⁰.
- Ett långsiktigt arbete med standardisering av olika API:er mot externa tjänsteutvecklare skall initieras. Detta syftar till att möjliggöra co-modalitet samt regions-, transportslags- samt operatörsöverskridande resor. Stimulera marknadens aktörer till att medverka i detta arbete.
- Skapa en gemensam syn på begreppet "open data"¹¹ för hela transportområdet i Sverige där villkor, kostnader, ägarskap m.m. beskrivs och där offentlig information innefattar såväl insamling som tillhandahållande av data. I arbetet avses samtliga trafikslags data och information att ingå, även det som kallas rådata, d.v.s. källnära information som inte berör sekretess eller integritet. Arbetet ska ske med inriktning mot olika EU-organ. Det trafikslagsövergripande perspektivet prioriteras.
- Utveckla öppna testmiljöer för olika aktörer i syfte att underlätta det kommersiella engagemanget och öka innovationsnivån. Testmiljön bör tillhandahålla olika trafikrelaterade data, även POI och väderdata, i syfte att underlätta utvecklingen av nya mobila tjänster till nytta för resenärer, trafikanter och företag.

⁶ UITP Position papers: www.uitp.org/mos/positionspapers/114-en.pdf, www.uitp.org/mos/positionspapers/106-en.pdf

⁷ <http://www.tisa.org/about-tisa>

⁸ <http://www.easyway-its.eu/>

⁹ Digital agenda för Sverige: <http://digitalagenda.ning.com/>

¹⁰ <http://opnadata.se/>

¹¹ OpenGov: www.opengov.se, <http://data.gov.uk/data>

Position Paper December 2012

3. ITS-rådets positionspapper

Följande positionspapper är framtagna till dags dato. De ska vara dynamiska i sin karaktär och kommer att uppdateras successivt. Dessa dokument finns på ITS Rådets hemsida www.sou.gov.se/its.

- Tillgängliggörande av transportrelaterad data oberoende av trafikslag
- ITS för gods
- Fordonsrelaterad ITS
- Attraktiva resetjänster
- Gemensamt betalssystem inom transportsektorn
- Trafikledning i storstad – alla trafikslag
- ITS och trafiksäkerhet

4. Kontaktpersoner

Roberto Bauducco
Chef ITS Sekretariatet
roberto.bauducco@trafikverket.se
+46 10 123 62 65

Alf Petersson
ITS Sekretariatet
alf.petersson@trafikverket.se
+46 70 558 01 22